

2. Івченко В.М., Краєвський А.Й., Ярошно Я.М., Краєвський С.А. Мікробна контамінація вим'я корів при маститі. *Ветеринарні науки: Зб. наук, праць Луганського НАУ*. 2007. 78/101. С. 247–250.

УДК 636.7.09:618.19-002

ЩУК Н.В., магістрантка

Науковий керівник – **ІВАСЕНКО Б.П.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МАСТИТ У СУК (ЕТІОЛОГІЯ, ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ)

Анотація. Хвороби молочної залози у сук досить поширені і виникають вони під впливом забитих ділянок, поранень, інтоксикацій, вагітності, шлунково-кишкових розладів, затримки залишків плаценти в матці та залишкових запальних процесів у ній. Важливе значення у виникненні хвороб молочної залози або маститів має мікробний фактор, патогенний вплив якого проявляється як безпосередня причина маститу або як фактор, що ускладнює його перебіг. Мікроорганізми можуть проникати в тканини молочної залози через сосковий канал (галактогенний шлях), через рани, садна, тріщини шкіри та сосків (лімфогенний шлях) або з кров'ю (гематогенний шлях) [1].

Ключові слова: собаки, мастит, біосегталова мазь, енроксил, молочна залоза.

Своєчасна диференційна діагностика мастопатії, їх дієва профілактика та якісна терапія дозволяє зберегти репродукцію племінних породистих собак та забезпечити їх кваліфіковане розведення. Даній проблемі присвячено не мало робіт, але, на жаль, у них не відображена проблема диференційної діагностики хвороб молочних залоз та широкого застосування методу патогенетичної терапії. Часте захворювання лактуючих сук на мастит призводить до розладу шлунково-кишкового тракту та загибелі приплоду. В окремих випадках запущеного стану суки та несвоєчасного надання допомоги, можлива загибель самої матері за контамінації з анаеробною мікрофлорою [2].

Метою роботи було вивчення хвороб молочної залози у сук, методи їх діагностики та терапії.

Робота виконувалася в умовах приватної ветеринарної лікарні «На Максимовича», м. Вінниця у 2018–2021 рр.

Матеріалом служили суки різних порід та вікових груп, які утримувалися переважно в умовах міських квартир. Для даної роботи був проведений аналіз історії хвороби 77 сук, хворих на різні форми маститу.

Попередній діагноз ставили на підставі клінічних та додаткових досліджень. Підтвердженням діагнозу слугували дослідження секрету та характерні зміни стану оточуючих тканин та інших пакетів молочної залози. Сумнівні випадки до уваги не брали і в роботу не були включені, таким чином, було всього досліджено 45 тварин, з яких мали:

- запальний набряк одного і більше молочних пакетів – 12 (26,6 %);
- катаральний характер запалення з наявністю зміни секрету і пластівців казеїну – 18 (40,0 %);
- гнійне запалення – 15 (33,3 %).

За нашими даними, найбільша кількість тварин з ознаками маститу зустрічається у віці 6, 7, 8, 9, 10 років. Однак дані досліджень дають лише загальне уявлення вікових груп щодо маститу.

Аналіз одержаних даних не дозволяє нам чітко виділити групу ризику, залежно від віку для собак дрібних порід. У цих порід кількість тварин з діагнозом катаральний і гнійний мастит порівняно з кількістю тварин більш крупних порід визначали значно рідше. Це можна пояснити деякою породною схильністю сук дрібних порід до розвитку ендокринних змін, що в подальшому, на нашу думку, призводить до виникнення естрогенемії, а пізніше і до маститу при порушеннях умов утримання самок.

З отриманих даних випливає, що суки з діагнозом серозний набряк молочної залози формують вікову групу від 4 до 8 років. У цьому віці спостерігається початок періоду встановлення тривалості статевого циклу у тварин певної породи та прояв схильності до розвитку маститу.

Аналізуючи отримані дані, звернули увагу на те, що серед дрібних порід мастит відзначали у безпородних і помісних сук, пуделів, ірландського сеттера, курцхаара, такси та пекінеса. Серед сук середніх порід мастит діагностували у німецької вівчарки, лайки, добермана, фокстер'єра, коллі, ердельтер'єра, стаффордширського тер'єра та бультер'єра, а серед великовагових сук на мастит хворіли ротвейлер, ньюфаундленд, а інші породи рідше.

Таким чином, можна зробити наступні висновки: для сук масою менше 20 кг була достовірно виділена група ризику за віковим показником, однак:

- існує група ризику по відношенню до серозного маститу, вона припадає на вік 6–10 років,

- катаральний мастит частіше виникає у сук віком 5–8 років,

- гнійний мастит у цій групі тварин поширюється рівномірно у всіх вікових категоріях.

Для сук середніх порід масою 21–40 кг:

- виділяється вікова група 6–9 років,

- щодо катарального маститу відзначено вікову категорію в 10 і 12 років, а гнійного маститу в 9 років.

Для сук крупних порід показники не характерні через малу кількість тварин, за якими спостерігали.

За хворими тваринами вели клінічні спостереження та проводили дослідження молочної залози, на підставі яких і зробили висновок про локалізацію запалення.

У 44,0 % досліджених тварин локалізація маститу переважно була в пахових пакетах, у 20,4% – у грудних та у 35,5% – у черевних.

Лікування проводили на 40 тварин, яких за принципом пар-аналогів розділили на 2 рівні групи (дослідну та контрольну) по 20 голів у кожній. У кожній групі, що складалася з 20 тварин у 5-ти діагностували серозний мастит, 10-ти – катаральну форму маститу та 5 мали гнійний мастит. Всім самкам внутрішньом'язово ін'єктували антибіотик 5% енроксил. Тваринам дослідної групи двічі на добу втирали в уражені пакети біосепталову мазь у кількості 2–5 мл. Процедура супроводжувалася легким масажем запаленої молочної залози. Курс лікування складався з 4–7 процедур. Для контролю у кожній групі тварин із серозним, катаральним і гнійним маститом використовували рівні кількості сук, яким замість біосепталової мазі застосовували короткі новокаїнові блокади уражених пакетів молочної залози. Розчин новокаїну (0,5 %) вводили над основою ураженого пакета молочної залози у кількості 5–20 мл, а внутрішньом'язово ін'єктували 5 % розчин енроксилу.

Тварини усіх трьох груп були розділені на дві підгрупи по 5–10 тварин у підгрупі.

Тварин усіх трьох груп (шести підгруп) лікували за аналогічними схемами. Так, у експериментальних підгрупах тваринам застосовували біосепталову мазь (зовнішньо) та внутрішньом'язово вводили 5 % енроксил згідно настанови. Тваринам контрольних груп застосовували традиційну схему терапії, якою користувалися у клініці – коротка новокаїнова блокада (над враженими пакетами) та 5 % енроксил.

Нами було встановлено, що за гострого серозного маститу в першій підгрупі одужали усі суки, а курс терапії складав $5,1 \pm 0,37$ дні, у другій підгрупі одужало 4 (80,0 %) суки, а курс лікування був $8,3 \pm 0,38$ дні.

У другій групі, за катарального маститу, терапевтичний ефект був дещо гіршим. Так, у експериментальній підгрупі із десяти тварин одужали дев'ять (90,0 %), а курс терапії був $6,8 \pm 0,54$ дні, у контрольній групі одужали 70,0 % сук, лікування тривало $9,7 \pm 0,45$ дні.

Значно гіршими були результати за гнійного маститу. У першій підгрупі одужало 80,0 % сук із середнім терміном терапії $7,8 \pm 0,67$ дні, в той час, як у контрольній підгрупі одужали лише 60,0 % сук з лікувальним терміном $10,2 \pm 0,59$ дні.

Отже, є очевидним доцільність застосування біосептальної мазі для лікування сук із захворюванням молочної залози, що забезпечує одужання при серозному маститі 100 % тварин, катаральному 90,0 % та гнійному 80,0 % тварин. Біосептальова мазь у комплексі з 5 % енроксилем забезпечувала одужання від 4,8 до 7,5 днів, що на 2,3 доби менше, ніж при використанні новокаїнової терапії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. И.В. Кухарь. Мастит у собак: этиология, диагностика, лечение. Ветеринария. 2007. №4. С. 53.
2. Фізіологія та патологія розмноження дрібних тварин/М.І. Харенко та ін. Суми: ВАТ «Сумська обласна друкарня», вид. «Козацький вал», 2005. 554 с.

УДК 636.7.09:618.14

САМОЙЛЕНКО М.М., магістрантка

Науковий керівник – **ІВАСЕНКО Б.П.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

МЕТОДИ ТЕРАПІЇ СУК ЗА МЕТРИТУ

Анотація. З хвороб репродуктивних органів сук найчастіше реєструються метрит та піометра. Основна їх відмінність у тому, що якщо ендометриту передують роди, то піометри – еструс, який не закінчився заплідненням (пустовка). Причому піометра сприймається як хронічне продуктивне запалення слизової оболонки матки [1]. Якщо таких тварин не лікувати, то загибель їх неминуча.

Більшість вчених і практиків [2] дотримуються думки, що післяродовий метрит і піометра погано піддаються консервативному лікуванню, тому віддають перевагу хірургічному методу, рекомендують видаляти не лише матку, а й яєчники.

Ключові слова: метрит, піометра, простагландини F2-альфа, оваріогістеректомія.

Повноцінна альтернатива хірургічному методу по суті відсутня. Більшість рекомендацій зводиться до застосування загальної антибіотикотерапії у поєднанні з ін'єкціями окситоцину або препаратів простагландину F2-альфа [3]. Ефективність такого лікування не перевищує 60%.

Скептицизм щодо консервативного лікування впливає з того, що ліквідувати запальний процес у матці без випорожнення її порожнини від вмісту неможливо: застосування ж для цієї мети міотропних препаратів пов'язане з великим ризиком через небезпеку розриву стінки матки з подальшим розвитком розлитого перитоніту.

Метою роботи було дати порівняльну характеристику методів лікування сук при хворобах статевих органів (за матеріалами ветеринарної амбулаторії «Ваш лікар») м. Шпола

Матеріалом для досліджень були суки віком від 2-х до 13-ти років різних порід та з різними хворобами репродуктивної системи, і зокрема, метритом та піометрою.

Для визначення ефективності консервативного методу лікування сук з піометрою та метритом, було сформовано дослідні групи. У дані групи відібрали по шість хворих тварин, у яких метрит та піометра розвинулись, як ускладнення після несправжньої вагітності, застосування анестральних препаратів та після патологічних родів.

За період досліду до ветеринарної амбулаторії «Ваш лікар» надійшли 48 сук з різними акушерськими та гінекологічними патологіями.

Найбільш поширеними акушерськими хворобами у сук були запальні процеси матки. Так, з цією патологією звернулися 64,5 % пацієнтів, серед яких у 22,9 % діагностували піометру, а у 41,6 % – метрит, 16,6 % сук мали онкогенні хвороби, а у решти 14,5 % тварин спостерігалися ендокринні порушення в репродуктивній системі, які призвели до відсутності статевої циклічності (8,3 %) та несправжньої вагітності (6,2 %). У двох сук (4,2 %) діагностували посткоїтальний вагініт. Причини розвитку метриту та піометри визначали з анамнестичних даних, беручи до уваги вік тварини, повноцінність та характер прояву